

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pirc**, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 9.

V Ljubljani, 15. maja 1894.

Leto XI.

Obseg: Pripraven parilnik. — Obdelovanje zemlje med sadnim drevjem. — Vzgoja dinj pod steklom. — Vzganjanje in oskrbovanje češpljevega drevja. — Kako preprečiti prepozne roje. — Razširjanje kuge na gobci in na parkljih. — Napajanje molzne živine. — Nekaj o pregibanji plemenskih bikov. — Nizke jasli. — Krmljenje z zeleno deteljo. — Iz podružnic. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene. — Inserati.

Pripraven parilnik.

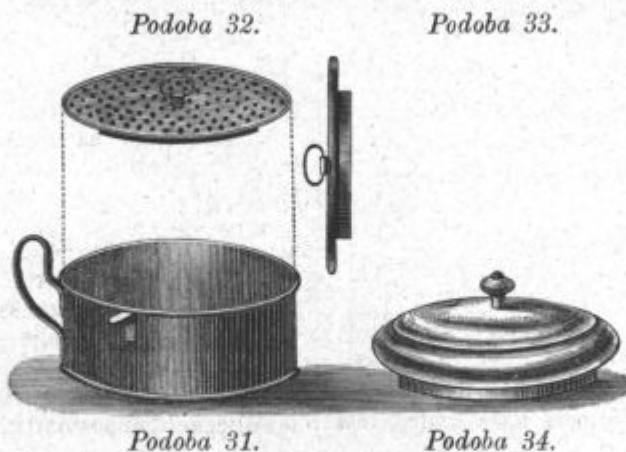
Krompir ima mnogo skroba v sebi ter ima zelo rahlo meso. Vsled tega se pri kuhanju uže razpoka (posebno v začetku, do srede zime), ko je znotraj še surov. Predno je popolnoma kuhan, razkuha in izluži se krompir časih tako, da se težko lupi in ni več dobrega okusa. K sreči pa poznamo način, da skuhamo krompir, ne da bi se razkuhal, in sicer če ga kuhamo v paru. Parjen krompir se razpoka še le tedaj, kadar je popolnoma kuhan. Pari se krompir v posebni pripravi. Najpripravnejši parilnik nam kažejo podobe 31.—34. V kositrovo posodo (pod. 31.) se dene luknjast krožnik (pod 32. in 33.), kateri ima za stalo 1 cm širok pločevinast obroč (pod. 33.). Potem se v posodo nalije samo 1—1 $\frac{1}{2}$ cm visoko vode, na luknjasti krožnik se naloži krompir in posoda se pokrije s pokrovom (pod. 34.), ki se je mora trdno prijeti. Spodnji del pokrova se namreč vtakne v posodo. Čez 10 minut se krompir začne pariti, in zopet čez 20 do 25 minut je popolnoma kuhan. Če je krompir debel, se lahko čez sredo prereže, da je prej kuhan; par ga namreč ne izluži skoraj nič. Celo olupljen krompir se lahko kuha v paru. Parjen krompir je boljšega okusa kakor kuhan in se posebno priporoča za boljše krompir-

jeve prikuhe. Naše podobe so posnete po parilniku, ki meri 25 cm v premeru in 10 cm v visokost ter drži 5 litrov; cena mu je 1 gold. 50 kr.

Obdelovanje zemlje med sadnim drevjem.

Globoko in skrbno pre-
rahljanje zemlje je eno najvaž-
nejših opravil pri oskrbovanji
sadnega drevja. Čim večkrat in
čim skrbneje obdelamo zemljo
okoli dreves in med njimi, tem
krepkeje poganjajo, tem več
rodnega lesa naredo, sploh se
razvijajo tem lepše.

Primerno globoko zrah-
ljana zemlja popije več snež-
nice in deževnice ter jo obdrži
dalj časa in je sploh bolj vlažna
kakor neobdelana ali premalo
obdelana zemlja; vrhu tega se
pa tudi bolj ogreje. Vlaga in
toplota sta pa zelo važni za

rastlinstvo.

V globoko in večkrat zrahljani zemlji se naredi mnogo korenin, katere rastejo po rahli zemlji na vse strani, kjer dobivajo mnogo razkrojene hrane.

Da redilne snovi v globoko zrahljani zemlji vsled vpliva toplote in zraka globoče prodre, se hitreje in popolneje razkrajajo, umeje se samo ob sebi.

Pri mladih drevesih — recimo do desetega leta —

zadostuje, če prekopljemo zemljo le okoli debla v primernem obsegu. Da ne prekopljemo premalo, ravnati se moramo po obsegu drevesne krone.

Kadar prekopavamo, lahko ob enem tudi gnojimo — z govejekom, z mešancem, z umetnimi gnojili, s pepelom — in prav dobro je, če tudi po vrhu natresemo kratkega podelanega gnoja ali pa, če nimamo gnoja, izluženega čresla. Čreslo vzdržuje zemljo rahlo, vlažno in čisto (neplevelno), gnoj pa jo poleg tega tudi gnoji.

Pri starem drevju, po sadovnjakih, kjer sadno drevje raste uže po več desetletij, ne bomo dosegli svojega namena, če bomo zemljo prekopavali le okrog debel. Hrano vsrkavajoče korenine (koreniški konci) razraščajo se daleč na okrog, kakor se v velikem obsegu razširja tudi drevesna krona. Če v tem slučaju hočemo kaj doseči, zrahljati moramo vso zemljo med drevjem, in sicer kolikor moči globoko, pognojiti jo moramo izdatno, obdelovati jo nekaj let ter obsevati jo z okopavinami in z zelenjavo. To velja posebno za sadovnjake, po katerih raste trava ter zemljo tako zapre, da vlaga in gorkota ne moreta lahko do nje. Vsled tega tudi zrak ne more zadosti povoljno vplivati, zemlja se potrdi, redilne snovi pa se le po malem razkrajajo.

Da se to prepreči, treba je na vsak način zemljo globoko prerahljati, in sicer naj se globoko preorje (s podzemeljskim plugom), če je vrt velik, če je majhen, naj se pa prekoplje z lopato. Tak opešan sadovnjak zopet pride k mčci, če ga 3 do 4 leta skrbno prekopavamo in izdatno gnojimo; potem zopet lahko raste trava.

S takim ravnanjem sadno drevje kar pomladimo. Drevje krepko poganja, nastavlja cvetje ter rodi mnogo bolj popolno sadje; iz vsega se vidi, da ima zopet dosti živeža.

Vzgoja dinj pod steklom.

Ni potrebno dokazovati, koliko lepše rasto dinje (melone) na planem, če so pokrite s steklenim pokrivalom. Zato menimo, da bode podoba 35., katera kaže nadomestilo za tako pokrivalo, zanimala naše bralce, tem bolj, ker se da taka priprava prav ceno narediti.

Štirje ostruženi količki se namreč zataknejo na vogle četverokota okoli dinje, katero zavarujemo. Strani četverokota naj bodo toliko dolge, kolikor so steklene šipe. Primerna dolgost teh šip je 40 cm, širokost pa 30 cm. Šipe se zataknejo v zareze na količkih, ki se vidijo na podobi. Peta šipa, ki je na vse štiri strani toliko dolga kolikor one, rabi za pokrov. Samo ob sebi je umevno, da so vse te dolgosti poljubne in da vsak to pripravo naredi tako veliko, kakor mu prija.

Ta priprava je zelo ceno in naredi se povsod lahko. Škoda, ako se ubije ena šipa, je majhna, in vse se zopet lahko lepo spravi, kadar se več ne rabi. Ravno tako se pokrov, kadar je treba, privzdigne in prostor prezračí.

Mi prav živo priporočamo na ta način vzgajati dinje. Prav izvrstno se da na majhnih vrtovih s to pripravo vzgajati tudi zgodnja zelenjad, na pr. grah, kumare i. t. d.

Vzgajanje in oskrbovanje češpljevega drevja.

Med domačimi sadnimi vrstami je češplja brezdvomno zelo važna. Češplja je važno tržno blago, bodisi sveža, sušena ali v pražo (povidel) podelana. Glede okusa nadkriljuje zrelo češpljo le grozdje.

Vrednost tega sadu delajo lastnosti češpljevega mesa, ki je trpežnejše nego drugih vrst sliv. Če človek količkaj zna ravnati s češpljami, ohranijo se sveže do novembra. Razven tega je češplja sposobna za raznotero porabo, in nekateri njeni izdelki so za svetovno kupčijo. Posebno slove češplje nekaterih dežel, na pr. bosenske. Res, da so posebne vrste češplje, a veliko vpliva podnebje, še več pa oskrbovanje češpljevega drevja in pa umno sušenje.

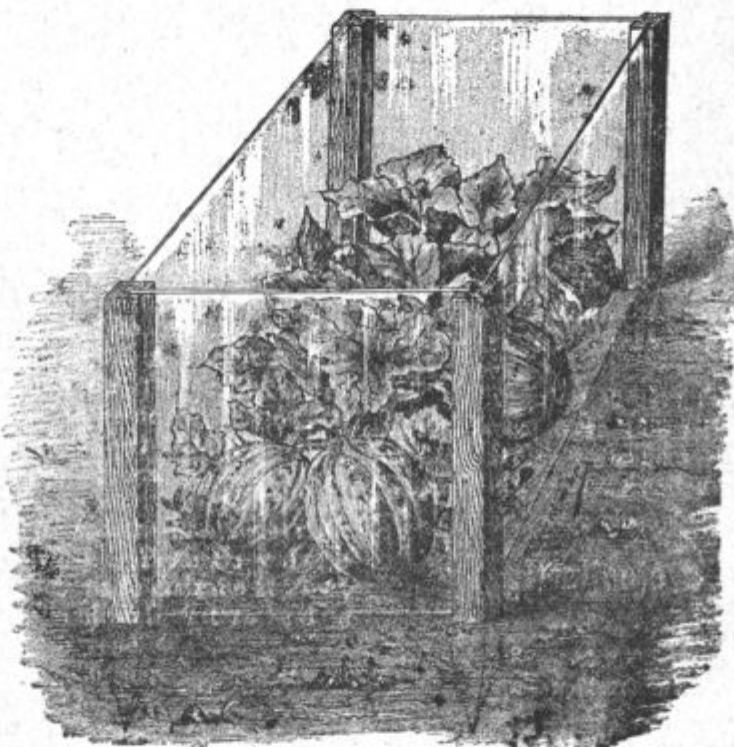
Podnebnih razmer sicer ne moremo izpremeniti, pač pa lahko veliko popravimo z umnim oskrbovanjem.

Češpljevo drevo hoče rahle in rodne zemlje. Najbolje uspeva na obde-

lanem svetu, koder rodi neprimerno lepši, veči in okusnejši sad, nego na neobdelanem svetu, če je tudi rodoviten in zaledinjen. Te izkušnje pri nas ne smemo prezirati, ako hočemo s pridom pridelovati češplje. Sence drugega drevja češplja ne prenese, zato ni čuda, če naši češpeljniki, koder stoji drevo tik drevesa in pod senko košatih tepek in velikih jablan, žalostno rasto in redkodaj rode. Stara izkušnja uči, da so češpeljniki, zasajeni le s samim češpljevim drevjem, najrodovitnejši.

Kadar prične drevje roditi, potrebuje seveda gnoja. Ne gnoji pa nikdar s svežim hlevskim gnojem, ampak z mešancem (kompostom) ali pa s starim, dobro predelanim gnojem. Če primešaš gnojilu še pepela in celo kostne moke, presenečen bodeš o uspehu. Ker ima češpljevo drevo korenine prav plitvo, zato zadostuje primerno plitvo gnojenje, in sicer malo proč od debla do tja, kamor se razprostirajo veje. Sveža gnojnica je odločno slaba, ker vsled nje dobi drevje razne bolezni ter hira. Ako imaš gnojnice, polivaj ž njo rajši kompost, ki bode vsled tega toliko boljši.

Na suhih tleh češplja ne uspeva, kajti ona ne ljubi sicer mokrih, vendar pa vlažna tla in tudi vlažno pod-

Podoba 35.

nebje. Zato uspeva kaj dobro blizu vodá, koder je dobra prst, dovolj vlage in vlažen zrak. Pregovor: „Češplja mora slišati vodo teči“ je resničen.

Važna za uspešno pridelovanje češpelj je tudi saditev primernega, t. j. pravega drevja.

Kdor ima veliko češpljevih dreves, gotovo se je uže preveril, da niso vsaka enaka. Prav zelo se razločujejo po kakovosti sadja, po rodnosti in po času, ob katerem zoré. To vse je zavisno od lastnosti posameznih dreves. Te okoliščine nas silijo, da moramo pri razmnoževanju češpljevega drevja biti pozorni. Ni torej gledati samo na to, da je drevo res češpljevo drevo, ampak tudi, kakšno je.

Najnavadnejše razmnoževanje češpelj je z izrastki, a ne najboljše. Zlasti po kmetih se nahajajo češpeljniki, iz katerih dobiva vsa okolica češpljevo drevje, ki je pa vse nastalo na ta način. Nekatera drevesa posebno rada poganjajo mnogo izrastkov iz korenin, ki se dado hitro vzgojiti v visokodebelno drevje. Taka drevesa so toliko časa, dokler stoje na koreninah svojega matičnega drevja, prav rastna, imajo lepo in gladko lubad, kakor hitro se presade na drugo stalno mesto, pa zastanejo v rasti, so videti starikava, poženo trnjeve poganjke in se sama od sebe pomlade z novimi izrastki iz korenin. Iz kratka: Iz korenin vzgojena češpljeva drevesa vedno zelo rada delajo nove izrastke iz korenin, kar je v vsakem oziru jako kvarno.

Najboljše je razmnoževati češplje z vsejanimi divjaki, ki se potem pocepijo. Tako vzgojena drevesa so prvič vsa enakomerna in lepa, enako rasto, so rodovitna in cepljena s tisto vrsto, o kateri vemo, da ugaja. Sicer je češpljevo drevo, vzraslo iz semena in necepljeno, še vedno boljše, nego vzgojeno iz koreninskega izrastka, a cepitev je naredi še zlahknejše. Ker je divjakom, ki so iz semena domačih češpelj vzrasli, težko vzgojiti lepo deblo, zato cepijo na češpljev divjak kako lepo rastočo vrsto sliv, na pr. Belle de Louvain ali Halleras, in na to šele zeleno vrsto. Tako dvakrat cepljeno češpljevo drevo je veliko rodovitnejše in daje zlahknejši sad. Češpljevo drevje, katero oddaje kmetijska družba kranjska, je tako vzgojeno.

Kdor v drevesnici vzgaja češpljevo drevje, odloči naj mu najboljši prostor, ker le na rodovitni zemlji vzgojene češplje kmalu rode.

Češpljevo drevje je podvrženo mnogim gliviškim boleznim. Zoper nje je najbolje, kakor hitro odcvetě, poškopiti z bakreno galico kakor trte.

Kako preprečiti prepozne roje.

Večkrat se prigodi, da kak prvi roj ali pa še celo kak drujec malo časa, predno je treba čebele poslati v ajdo, ali pa še celo tudi takrat, kedar čebele uže ajdo beró, še roji. Vsak čebelar pa vé, da je to slabo, zakaj roj takega panja si ne more več kaj prida pomagati, ker je uže prepozno; tak izrojek sam pa večidel izgubi matico zato, ker jo ob ajdovi paši med velikim tropom čebel malokdaj srečno uplemeni. Zato si tudi izurjeni čebelarji na mnoge načine prizadevajo, da bi svojim panjem tako prepozno rojenje zabranili. Tako na priliko nakladajo panjem škatle, matično zalego iz njih trgajo itd., pa vse to časih nič ne pomaga; panj vender le roji.

Ako imaš panje s premičnimi satniki, prav lahko vsakemu panju ubraniš, da ti prepozno ne bo rojil, in sicer tako le:

Vzemi panj, kateri ti hoče prepozno rojiti, iz uljnaka, odkrij ga in vzdigni sat za satom iz njega. Če uže na kakem satu zapaziš matično zalego, pokončaj jo. Ker lahko vsak sat posebe iz panja vzdigneš, dobil boš tudi lahko vsak lonček, v katerem je matična zalega, da jo pokončaš. Ko si to dovršil, vzemi sitnežu še kaka dva sata, katera sta zelo z zalego napolnjena, in daj mu namestu njiju dva prazna sata, ali, če hočeš, kar je še boljše, le dva prazna satnika ali romčka. S tem, da si vzal panju dva sata, ki sta z zalego napolnjena, vzal si mu tudi uže veliko moči; vzal si mu namreč toliko čebel, kolikor se jih bo iz teh dveh zaleženih satov izleglo. Panj, kateremu si naredil tako veliko škodo, prizadejal si bo vse, da bi to kvaro kakor hitro mogoče zopet popravil, posebno če mu namesto dveh odvzetih satov, ki sta bila polna zalege, daš le dva prazna satnika ali romčka. Delal bo na vse kriplje tako, da se boš čudil, dva nova sata, ker čebele med satovjem ne morejo praznega prostora trpeti. Ako ti panj, potem ko je to škodo popravil, šele rojiti hoče, vzemi mu zopet kaka dva z zalego napolnjena sata in daj mu zopet namestu njiju dve prazni letvici ali dva prazna romčka itd. Tako utegneš dvakrat trikrat ali, če se ti potrebno zdi, še večkrat narediti, potem ti panj gotovo ne bo rojil.

Ako bi pa še pri vsem tem kakemu panju ne mogel ubraniti, da bi ti prepozno ne rojil, pobereš mu lahko tudi prav vse zaležene satove in mu namesto njih daš samo prazne satove, potem naj ti pa sitnež roji, če more.

Pa me boš morebiti vprašal: No, kam bom pa dejal z zalego napolnjene satove, katere sem panju, ki mi je prepozno hotel rojiti, vzeti?

Prijatelj! če imaš panje s premičnim satovjem, imel boš med njimi tudi gotovo nekatere bolj pičle drujce, tretjince itd. Daj vsakemu teh revežev po en sat, ki je poln zalege, ali pa tudi po dva, če ju more obsesti, da se mu zalega ne prehladi, in tako imaš dvojen dobiček; sitnemu panju si ubranil, da ti ni prepozno rojil, svoje bolj slabe panje si pa popravil, da so dobri.

Če čebelar ravna na ta način ter svojim premočnim panjem nekatere z zalego napolnjene satove odvzame, pa jih da svojim bolj slabim panjem, lahko vse svoje panje tako uravna, da so skoraj vsi enake moči, kedar jih pošlje v ajdovo pašo.

Razširjanje kuge v gobci in na parkljih.

Bolezen se prenese od bolnih živali na zdrave ali neposredno po živalih samih, ali posredno, na razne druge načine.

Tako se na pr. bolezen zanese po goveji živini, po ovcah, kozah, posebno pa po prasičih, ki so na semnjih prišli z okuženo živino v dotiko. Isto tako se kužna bolezen zanese tudi po poslih, ki imajo opraviti v okuženih hlevih, ali pa tudi po živinskih trgovcih in mesarjih, ki hodijo od vasi do vasi, od hleva do hleva. Ako se okužena živina (posebno pa prasiči), gonijo po cestah, posebno pa skozi vasi, potem pride nalezljiva snov, ki se nahaja v mehurčkih okoli parkljev, na tla, in tako se na ta način lahko okužijo vse živali, ki hodijo pozneje po isti cesti, oziroma po istih tleh.

Še veliko nevarneje je pa, ako se napaja taka okužena čreda v javnih napajališčih, kajti zgodi se potem navadno, da obole vse živali, ki se kasneje napajajo v istem napajališči. Na ta način se zgodi, da obole na ti kužni bolezni hipoma in nepričakovano mnoge, če ne vse živali v istem kraju.

Kuga v gobci in na parkljih se pa zanese tudi s tem, da kmetovalci iz okuženih krajev obiskujejo hleve v neokuženih krajih. Potem se izposojevanjem hlevske in vozne oprave, z nakupovanjem krme in klaje iz okuženih gospodarskih poslopij, s tem, da se spravlja okužena živina v gostilniške hleve in v hleve pri mlinih. In potem se sploh prenaša bolezen po vseh ljudeh, ki imajo opraviti z domačo živino v okuženih krajih.

Če tudi se večkrat ne da dokazati, od kod in kako se je zanesla kuga, gotovo pa je vedno, da je obolela živina na eden ali na drug način prišla v dotiko z okužno snovjo (s kužnino.)

Napajanje molzne živine.

Pitna voda ni le za človeka, marveč tudi za živali važen pogoj za obstanek. Toda na to se, žal, še danes premalo ozira. In tako se dogaja, da je baš nezdrava pitna voda mnogokrat vzrok raznim živinskim boleznim, vsled katerih marsikaka žival pogine.

Umen gospodar mora posebno na to paziti, da ne napaja z vodo, v kateri so gnile snovi. Take snovi pa voda navadno dobiva iz gnojišč, ki so preblizo nje; zato se pa ne more nikdar dovolj priporočati, da naj bodo gnojišča in sploh nesnažne mlakuže kolikor mogoče bolj oddaljene od vodnjakov. Tudi kemijska sestava vode je lahko živini škodljiva. Neko stopinjo trdosti voda mora imeti, t. j. imeti mora v sebi nekoliko ogljikovokislega apna, kajti tako vodo pije živina rada. Ali pretrda voda vendar ne sme biti. V dvomnih slučajih naj bi umen gospodar dal vodo preiskati po izvedencih, kajti škoda, katero mu provzroči nezdrava voda pri živini, je lahko veliko večja nego stroški, katere bi mu prizadela taka preiskava.

Poleg te posebnosti ima pa tudi toplota vode velik vpliv na zdravje in žilavost živinsko. Premrzla voda je živini vedno škodljiva, v prvi vrsti pa še molznim živalim; zato se pa priporoča, da se po zimi vodi, katero se daje piti živini, primeša nekoliko tople vode.

Tako ravnanje je veliko bolj priporočljivo, nego pa puščati vodo v hlevih, da se še le tam ogreje, kajti v tem slučaju se voda rada vsmradi in se navzame škodljivih snovi.

Nekaj o pregibanji plemenskih bikov.

Bike imeti vedno zaprte ter jim ne privoščiti, da bi se gibali na prostem, je jako škodljivo in ima zle posledice. Večkrat se pripeti, da preživi bik vse svoje žive dni privezan v kakem kotu malo zračnega hleva. Zato pa tudi postane čmerikav, dražljiv, len in nevreten, posebno postane bik nadložen, ako je slabo rejen; boli ga po členih in kosteh in sploh ni za nobeno rabo. Baš zato so pa tudi njegovi skoki brezuspešni, neplodoviti.

Vsemu temu je vzrok to, ker se bik premalo giblje. Zato bodi pa tudi bikovemu gospodarju skrb, da se bode bik vsak dan vsaj nekaj časa gibal na prostem.

Najbolje pa je bika uže v mladosti privaditi delu. Saj je mnogo voznih del, za katere se bik prav uspešno lahko porabi. Vprežen s kravo ali še bolje s kakim volom, porabi se lahko, ne samo za prevažanje zelenjave, vode, gnojnice itd., ampak celó za oranje in druga poljska dela; seveda se sme le zmerno rabiti.

Ako se pa bik ne more porabiti za delo, priskrbi naj se mu vsaj to, da se bode mogel vsak dan vsaj po 1 do 2 uri na kakem obzidanem ali ograjenem prostoru

prosto gibati. Zakaj vstrajajo biki po planinah toliko časa in so tako plodoviti? Zato, ker so vsled prostranih pašnikov vedno na prostem ter se gibljejo, kakor jim drago.

Bik, ki se prosto giblje, ne odebeli se preveč ima čvrste člene, je zdrav in glede svojega namena popolnoma na svojem mestu. Poleg tega se pa tudi bik, ki se od svoje mladosti prosto giblje, privadi človeku, in se ni bati, da bi zdivil ter bil nevaren. Pač se pa to rado zgodi pri biku, ki pride le takrat na prosto, kadar se rabi za pleme, pri biku, ki ni vajen ničemur in ki se boji vsake stvarce; tak bik postane lahko prav nevaren.

Nizke jasli.

Jasli bi morale biti le tako visoke, da bi njih zgornji rob ne bil viši nego 30 do 33 cm ter bi se ležeča živina s prsi lahko dotikala notranje stene. Če so jasli visoke, potem se mora živina, kodar hoče leči, toliko odmakniti od njih, da ima glavo in vrat pred njimi. Zato je potrebno daljše stojišče in živina se vlega na blato, vsled česar ni tako lahko imeti krav snažnih. Nikakor se pa ne more odobravati, če so jaslina tla tako visoka kakor stojišče, ali še celo niža.

Pravijo sicer, da to nič ne škodi, češ da mora živina tudi na paši travo pobirati s tal. To je pa vse kaj drugega. Živina na paši prvi nogi razkorači in ima vsled tega glavo bliže tal; tudi se živina najraje pase navkreber.

V hlevu se stojišče vsled gnoja viša. Priporočamo torej, da naj bode dno jaslim vsaj za opeko više nego stojišče. Da pa ostanejo jasli enako visoke, poviša se jim lahko stena, da ne škodi živini, kadar se vlega in ustaja.

Krmljenje s zeleno deteljo.

Prav rado se dogaja, da se tedaj, kadar je dosti sveže detelje, katero živina tako rada je, mnogo te dragocene krme potрати, ker se je živini često več poklada, nego je more pojesti.

Z deteljo pa moramo uže zato v pravem času varčno ravnati, ker nam je po zimi, ko živino krmimo večinoma s senom, nekako krepilno krmilo, katero bi morali kupovati, ako bi ne imeli detelje. Štedimo torej tedaj, kadar je čas. Štedimo pa z deteljo, če je živini ne pokladamo preveč, t. j. ne toliko, kolikor bi je hotela pojesti, marveč, kolikor je je treba za pravo razmerje redilnih snovi.

Najlaže se pa potрати pride v okom, ako med zeleno deteljo pomešamo nekoliko slame ter oboje skupaj zrežemo. Na ta način bode živina primorana jesti tudi slamo, česar bi sicer ne storila. Ob enem se taka mešana rezanica tudi zategadelj priporoča, ker je živina, kateri se zelena detelja poklada v tej obliki, nikdar ne raztrese in potepta toliko, kolikor tedaj, če ima celo in samo deteljo pred seboj. Pokladanje detelje v manjši množini na mleko prav nič slabo ne vpliva.

Iz podružnic.

Iz Novega Mesta. (Dalje in konec.) Razven ameriških trt za nove nasade je podružnica svojim udom brezplačno razdelila tudi nekaj sadnega drevja, katerega je z blagohotno privolitvijo velesl. deželnega odbora kupila za ne-

koliko nižo ceno od dež. kmetijske šole na Grmu. Tudi zanaprej bode podružnica skušala vsako leto brezplačno oddati po nekaj sadnega drevja tistim svojim udom, ki se ne bodo zglasili za ameriške trte. Upati je, da se s tem kolikor toliko ojači zanimanje za podružnico, kateri je skrbeti, da pridobiva čim dalje več udov.

Kmetijska podružnica je tudi letos vzdrževala kmetijsko bralnico, ki se je bila lani ustanovila z namenom, da se v njej kmetovalci dalje izobrazujejo v svoji stroki s čitanjem gospodarskih listov. Potrebni prostor za bralnico je tudi letos blage volje in brezplačno prepustilo slavno načelnštvo kat. družbe rokodelskih pomočnikov, za kar je na tem mestu prav toplo zahvaljujemo. V bralnici je bilo po več iztisov nastopnih časopisov na razpolago: „Kmetovalec“ (v 3 iztisih), „Gospodarski List“ (v 2 iztisih), „Dolenjske Novice“ (v 2 iztisih), „Poljedelec“ (v 2 iztisih) in „Slov. Gospodar.“ Vse te liste so bralnici podarili prijatelji kmetijskega napredka, za kar jim izrekamo tudi primerno zahvalo. Razven teh časopisov šteje podružnična knjižnica uže lepo število raznovrstnih knjig, ki se pa razposojujejo le udom podružnice.

Da se je zanimanje za bralnico ohranilo in krepilo tudi pri kmetovalcih, ki ne umejo čitati, pripisati je temu, da je pristav V. Rohrman ob nedeljah redno poučeval došle kmetovalce v vseh važnih in času primernih kmetijskih zadevah. Pri napovedanih (oklicanih) predavanjih je bila udeležba prav obilna; sicer se je pa rednega nedeljskega pouka udeleževalo povprek po 12 do 25 gospodarjev iz bližnje novomeške okolice. Pri tem je omeniti posebno to, da so se pouka udeleževali sploh boljši in naprednejši gospodarji in so dajali s tem najboljši vzgled svojim sosedom. Redno poučevanje v kmetijski bralnici je trajalo vso zimo, od novembra do srede aprila. Sedaj v poletji pa bode podružnica le tedaj sklicevala gospodarje k pouku, kadar bode kaj posebno važnega in času primerne.

Z ozirom na važnost govedoreje za zboljšanje kmetijskega položaja na Kranjskem in še posebej na Dolenjskem je podružnica založila 1000 iztisov knjižice: „Nauk slovenskim gospodarjem, kako je zboljšati reje goveje živine“. Ker ima knjižica namen sprijazniti živinorejce tudi z novo deželno postavo o povzdigi reje goveje živine, ponudila je podružnica vseh 1000 iztisov veleslav. deželnemu odboru v nakup, da se razdeli brezplačno vsaj posestnikom bikov. Veleslav. deželni odbor je ugodil tej prošnji s tem, da je nakupil 800 iztisov, ki so se na vsa c. kr. okrajna glavarstva na Kranjskem tako razdelila, da so prejeli brezplačno knjižico vsi posestniki bikov in še nekaj drugih naprednih živinorejcev.

Knjigo ima še v zalogi g. Krajec, tiskar v Novem Mestu, oziroma tudi še kmetijska podružnica v Novem Mestu. Prodaja knjižic kaže, da se štajerski Slovenci dosti bolj brigajo za napredek kakor mi, kajti največ iztisov se je doslej poslalo tja. Podružnica je za letos pri slavni družbi naročila 10.000 kg modre galice, s katero upa izhajati. Nekaj smo je uže prejeli ter jo prodaja v Novem Mestu g. Fran Perko po 23 kr. 1 kg.

Končno bi bilo še sporočiti, da kažejo v tukajšnji okolici vsi sadeži lepo, in je upati na dobro letino, če nas Bog obvaruje uim. Ozimna strn je zimo dobro prestala; rž je uže v klasji. Krompir je tudi uže zunaj in ga bode treba o prvi priliki prebrantati, oziroma okopat. Turščica je uže vsejana in tudi fižol bo kmalu v zemlji. Nekaj časa smo se bali, da bode zopet pomanjkanje krme zaradi suhe zgodnje pomladi. A sedaj imamo dežja

odveč, tako da nas celo moti pri delu. Sadno drevje, (posebno marelice, jabolane in hruške) je letos tako bujno cvélo, kakor malo katero leto prej. Jablanovemu cvetju je škodoval dež in pa cvetni rilčkar, katerega škodo je bilo poznati po zrjavelem cvetnem listju. Mnogo, mnogo škodoval je tudi rjavi hrošč, ki se je letos zopet prikazal, za katerega so se pa pri nas ljudje tako malo zmenili, kakor da bi ne bilo nobene postave o zatiranju tega škodljivca. Letos skrajna maloskrbnost za lasten prid, drugo leto pa tožba, da preti črv vse uničiti! Po vinogradih kaže tudi prav lepo. Bog nas varuj peronospore, uši in toče! Sicer si pa pomagajmo kolikor je mogoče sami!

Sleparskega deteljnega semena se je tudi letos pri nas dosti prodalo. Cela družba ga je ponujala na novomeškem trgu po 30 do 40 kr. 1 liter. V tem oziru bi se moralo bolj energično postopati, s tem, da se tako blago preišče po izvedencih in potem odvzame (konfiscira).

Razne reči.

— **Zoper črve**, ki se vgnezdijo v les, rabi to le sredstvo: V železnem lonci raztopi v 400 delih vode 10 delov boraksa in 5 delov natrona; tekočina naj zavre ter se ji primeša 50 delov šelaka. Ko se ohladi, prideni ji še 20 delov očiščene karbolne kisline ter v nji moči les, ki ga misliš oprostiti črvov.

— **Sodom odzameš neprijeten duh po lesu**, ako jih napolniš z apneno vodo, kateri si primešal pepelike (potošlja). Sod pusti nato 6 do 8 dni pri miru, potem ga pa izplakni z vodo. Ako rabiš tekočino večkrat, primešaj ji vselej še malo apna in pepelike.

— **Da ostanejo kumare sveže**, treba jih je čisto zmiti z vodo, posušiti ter omočiti v jajčjem beljaku. Posušene naj se obesijo na nit ter hranijo v suhem prostoru.

— **Koliko vode imajo različna drevesa?** Smreka 45.4 %, hrast 35.4 %, vrba 50.6 %, bukev 39.7 %, jelka 37.1 %; ali mehki les 49 %, trdi 37 % vode.

— **Zakaj so kumare časih grenke?** Poleg pomanjkanja mokrote vpliva na okus kumar tudi sonce. Dokler leže kumare v senci kumarnih listov, ohranijo vedno dober okus, ako pa listje vsled prehudo pekočega solnca ovene, se skrči ter zaradi tega kumare nimajo dovolj sence in postanejo grenke. Ako torej hočemo preprečiti, da kumare svojega dobrega okusa ne bodo izgubile, skrbimo za sveže, živo perje, s tem da jim pridno in pogosto prilivamo.

— **Kako posejano polje ubraniti vran.** Krokerji in vrane so sicer koristne ptice, a na posejanem polji napravijo vender le večkrat prav mnogo škode, ker izbrskajo seme iz zemlje, je pojedjo in tako setev uže v kali uničijo. Da se torej ti „nebodijhtreba“ odpode od posejanega polja, priporočajo nekateri kot sigurno sredstvo to le: Postreli nekoliko teh ptic, položi jih potem z razprostrtimi perutnicami na posejano polje, in nobena vrana si ne bo upala več nánje. Priletele bodo namreč te ptice, hoteče si poiskati živeža na posejanem polji, ali koj ko bodo ugledale na tleh razprostrta trupla ubitih ptic, odletele bodo s silnim krikom ter ostale nekoliko časa kriče po drevji sosednega polja, potem se bodo pa zopet oddaljile in se na dotično polje nikdar več ne vrnile.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 71. Bral sem nekje, da se dá s precejšnjo gotovostjo določiti uže na jajcih, kakšnega spola pišče se

bo iz njega izleglo. Ker je za gospodinje važno to vedeti, zato vprašam, ali je kaj resnice na tem? (L. Ž. v L.)

Odgovor: O tej zadevi šla je pred nekaterimi leti po strokovnih listih vest, da je neki pariški učenjak naredil nastopne izkušnje: Na vsakem jajci je razločilo bolj rtast in bolj top konec. Dalje vidimo, da imajo nekatera jajca rtasti konec gladek, druga pa nagrbančen, t. j. poln majhnih bradavic. Ta nagrbančeni konec ima razven tega bolj ali manj vzbuhjen krog ali ris. Tak ris je posebno videti na jajc'h, ki imajo močno lupino. Ta razlika na rtastem konci je znamenje, po katerem lahko spoznamo, ali bo piščič ki se bode izvalilo iz jajca, petelin ali kokoš. Pri odbiranju se je našlo, da imajo jajca z risom močnejšo lupino in da se ris kuhaneju jajcu izgubi. Na podlagi teh opazovanj je odbral imenovani učenjak 13 jajec, in sicer 12 z gladkim rtastim koncem, eno pa z nagrbančenim in z risom obkroženim. Izmed 13 izvaljenih piščičet sta poginili prvi dan dve, ostalih enajst pa je odraslo, in bila sta dva petelina in devet kokoši. Natančna preiskava pogiblih dveh piščičet je s precejšnjo gotovostjo dokazala, da sta bili ženskega spola. Bil je toraj med vsemi piščičeti en petelin več nego se je mislilo. To kaže, da se dosedaj niso še dovolj pazljivo odbirala jajca. Polovico petelinov in polovico kokoši je bilo dosedaj še dobro, če se je doseгло, a največkrat petelini močno prevladujejo. Ako ima gorenja izkušnja kaj vrednosti, bode poslej gospodinja uže naprej lahko vsaj približno določila število petelinov.

Vprašanje 72. Imam kravo, ki dosedaj še ni bila bolna, sedaj pa stoka, kadar jo ženem na vodo ali če jo s sploh preganjam. Hodi vedno počasi in se obnaša klaverno, je in pije pa še rada. Ker se bojim, da ne nastane kaj hujšega, prosim sveta, kako naj jo zdravim? (J. P. v K.)

Odgovor: Na Vaše vprašanje Vam ne moremo dati nobenega sveta, kajti vedeti bi morali poprej, kaj je Vaši kravi. Bolna je gotovo, a iz tega, kar ste nam sporočili, boleznj ne moremo spoznati, ker stokanje more biti posledica raznih boleznj. Vi nič ne poveste, ali ima krava kaj vročine, kako diha, kako ji bije žila itd. Prav lahko je, da ima krava pljučnico, ravno tako pa tudi kako drugo bolezen. Pokličite živinozdravnika, dokler je še čas; drugega sveta Vam ne moremo dati. Dokler pa ne pride živinozdravnik, ravnajte se po knjigi „Domači živinozdravnik“, na straneh 48. do 54.

Vprašanje 73. V Ljubljani vrtnarji redno vsako leto tožijo, koliko škode jim naredi uši na kumarah v gnojnih gredah. Letos je posebno veliko teh uši, ki nam pretijo uničiti vse kumare v gorkih gredah. Kar je velika škoda za nas, kajti od zgodnjih kumar imamo še največ dobička. Poskušali smo uže razna sredstva, a vse zaman; zato Vas prosimo sveta, kaj naj naredimo? (R. J. v Lj.)

Odgovor: Najboljše sredstvo uničiti listne uši, in sicer tudi na kumarah, je močna tobakova voda. Na vodi se v ta namen skuha tobak, in sicer kak prav navaden, ki je navadno najmočnejši. Dober je posebno vojaški tobak, ali pa tisti v klobasah; najcenejši in najmočnejši je pa v ostankih (čikih) viržink. Pa tudi čiki od drugih smodek so prav dobri. Tobakova voda se dene potem v kako plitvo in podolgasto posodo (na pr. v lavoir) ter se vanjo potaplja kumarni poganjki z listjem vred. Poganjek bodi vsaj po pol minute dobro v vodo potopljen ter naj se sem ter tja premika, da se prav gotovo vsaka ušica zmoči s tobakovo vodo. Ušica, ki je bila toliko časa pod vodo, gotovo pogine, a tobakova voda rastlini prav nič ne škoduje. Opomniti je, da se uši drže na spodnji strani listja, na kar se je treba ozirati. Vsakih pet do šest dni je kumare treba pregledati in po potrebi namakanje ponoviti. — Zadnje dni smo brali v nekem vrtnarskem listu, da je proti ušem na kumarah dober tudi denaturovan špirit, kakeršen se rabi za kurilo. Liter tega špirta se zmeša

s 15 litri vode in s to vodo se potem kumare poškrope, in sicer zlasti na spodnjih straneh listja. Tudi to škropljenje se mora po potrebi ponavljati. Skušenj s tem sredstvom nimamo, pač pa jamčimo za vseh prvega sredstva, ako se pravilno rabi.

Vprašanje 74. Od kod prihaja, da je smetana uže v latvicah polna mehuročkov, ko jo posnamem in skupaj zlijem v eno posodo se pa močno speni in prekipi. Maslo iz te smetane je mehko, ni trpežno in je slaboga okusa, dasi gledam pri posodah na največo snago. Ravno tako je krmljenje vedno eno in isto in shrambo za mleko pridno zračim in sem jo uže večkrat dal prebeliti? (M. L. v T.)

Odgovor: Vzrok penečemu kipeju (in to je pri Vaši smetani) ne more biti drug, kakor gliva. Kako pride ta gliva v mleko in kakšna je, to bi mogla določno pokazati le pravilna bakterijološka preiskava. Pred vsem bi Vam svetovali vso mlekarsko posodo in shrambo še enkrat prav dobro razkužiti (desinfikovati), in sicer, kar je lesene posode, prtov i. t. d. skuhati v močnem lugu, shrambo pa dobro zažveplati. Zvepla se tako, da v shrambi zažgete žveplo, okna in vrata pa dobro zaprete. Ker je žveplen dim teži nego zrak, vleže se k tlam; zato je dobro posodo z žrvjavo, na katero se potrese zdrobljeno žveplo, postaviti kar moči visoko, na pr. na kako omaro. Čez 4 do 6 ur se vrata odpro in shramba se dobro prezračí. Samo ob sebi je umevno, da se morate varovati, da ne vdihate žveplenega dima, ker je zelo škodljiv.

Vprašanje 75. Kako se preženejo bradavice na vmenu? (A. L. v J.)

Odgovor: Bradavice se preženo s podvezanjem, če vise na pecljih. V to svrhu se vzame močna svila (ki naj bo razkužena s karbolno kislino) ali pa posmolena čevljarska nit. Bradavica se močno zadrgne in ko postane višnjeva, se pa še enkrat dobro podveže. Bradavice, ki niso na pecljih in se ne dajo podvezati, se ponavljaje namažejo s triklorno kisovo kislino.

Vprašanje 76. Ker imam travnike zelo daleč od doma, pripeti se mi mnogokrat, da mi dež seno na poti premoči, in zato si hočem omisliti 5 m dolgo in 3 m široko plahto. Nekateri mi svetujejo, naj jo sam naredim, ker bo ravno tako dobra, kakor kupljena, a veliko cenejša. Kaj je Vaše mnenje in kako se priredi nepremočna plahta za vozove? (J. P. v Z.)

Odgovor: Ako si hočete sami narediti tako nepremočno plahto, kupite primerno platno, na pr. hodnično, in je sešijte ter je potem trikrat namažite s firnežem, kateremu primešajte barve, kakeršno želite. Taka doma narejena plahta pa tudi ni cena; nasprotno, še zelo draga je, ker je malo trpežna, kajti, ko se prav dobro razsuši, se rada lomi. — Imamo seveda druga sredstva narediti tkanine nepremočne, a ta sredstva morejo rabiti le v tvornicah, kjer imajo vse potrebne priprave. Iz tega vzroka Vam priporočamo kupiti take plahte v tvornicah, ki so morda nekoliko draže, a so zelo trpežne, zlasti, če se ž njimi prav ravna, t. j., da se razprostrte obesijo na kak zračen kraj, kadar se zmožijo. Dobra, nepremočna plahta je v vsakem gospodarstvu velike vrednosti. Cene vohnih plaht so različne. Tvrška „M. J. Elsinger & Söhne“ na Dunaji I, Volksgartenstrasse 1, izdeluje in prodaja take plahte: navadne, kemijsko prirejene po 90 kr. do 1 glđ. 80 kr. štirjaški meter, dvojne (double) po 1 glđ. 40 kr., do 1 glđ. 70 kr. štirjaški meter in oljnatokavčukove plahte po 1 glđ. do 1 glđ. 80 kr. štirjaški meter. Ta tvrška ima tudi vedno v zalogi uže narejene plahte, ki stoje z vsem vred (t. j. z vdelanimi medenimi obročki) 230 × 310 cm velike 8 do 13 gold., 310 × 390 cm velike od 13½ do 22 gold., 390 × 460 cm velike od 20 do 32.60 gold. in 390 × 620 cm velike od 27 do 43.90 gold. Cena se namreč ravna po kakavosti blaga, ki se izbere.

Vprašanje 77. Imam kozo tratnico, ki mi daje obilo mleka, a to mleko se mi sedaj precej sesede (zagriže), kakor hitro se segreje. Kako naj to preprečim? (A. B. v R. na Goriškem.)

Odgovor: Tudi pri Vašem mleku so vzrok le glive; zato Vam isto tako priporočamo radikalno osnaženje vseh posod in sploh reči, ki pridejo z mlekom v dotiko, na način, ki smo ga zgoraj priporočili v odgovoru na 74. vprašanje. Če je mogoče, bodele prav dobro storili, če tudi kozji priskrbite drug hlev. Pripomnimo, da se kozje mleko posebno rado kvari, zato je ob ravnanji z njim potrebna tem večja pozornost.

Vprašanje 78. Poginila so mi kmalu po rojstvu uže tri teleta na driski, in tudi četrto kaže, da bo šlo za onimi. Dve sem pustil sesati več mlezve, eno manj, a bilo je vse enako; vsako je dobilo precej drugi dan po rojstvu drisko ter je poginilo čez štiri ali pet dni. Ravnal sem popolnoma po živinozdravnikovem navodilu, toda bilo je vse zastoj. Kaj mi je početi, da se v bodočnosti obvarujem take nesreče? (F. G. v Č.)

Odgovor: Vzroki driske pri teletu zadenejo deloma mater, deloma mladiča samega. Mladičevo prehlajenje vsled vlage, prepaha ali pomanjkanja stelje je mnogokrat vzrok driski. Tudi sesanje pri materi, ki se speha s hojo ali z delom, je škodljivo. Drisko pa provzroči tudi krmljenje matere s kislim senom, potem menjavanje krme (zlasti prehod od suhe na svežo krmo) in zdravljenje matere z dristili. Driska pri teletih more pa v kakšnem hlevu postati tudi kužna, v katerem slučaju je prav gotovo vzrok po gotovih glivah okuženi hlev. Zdravljenje driske obstoji pred vsem v tem, da se odvrnejo vzroki, t. j. v premembri materne krme. Tele se skrbno odrgne, gorko pokrije in dá se mu dovolj suhe stelje. Kot zdavilo se da teletu pražene moke z jajcem ter se kliščira nekaterikrat na dan s kuhanim škrobom (štirko). Če blato diši kisló, da se teletu na dan 2 grama rabarbare in 8 gramov magnezije. Živinozdravnik razven tega lahko zdravi z ostrejšimi zdravili, ter z umetno narejeno drisko tele očisti kužnine, ki je vzrok nevarni ali kužni driski. — Poleg drugega zdravljenja je pa vedno dobro tele po trebuhu drgniti s spiritom, kateremu se dodane nekaj trpentinovega olja. — Zelo mogoče je pa, da se je ugujezdila v Vaš hlev kužna telečja driska, katero imenujejo belo grižo. Ta bolezen se prične koj po rojstvu. Blato je v začetku redko in rumeno, postane pa kmalu vodeno in belkasto ter je sladkognilega duha. Na ti bolezni obolelo tele zgubi slast do jedi, moči mu propadajo, oči so globoko udrté, gobec je slinast in žival pogine tretji ali četrty dan po pričetku bolezni. Tako bolna teleta redko kdaj ozdravijo, naj se zdravijo kakor koli: le starejša teleta, ki zbolé na taki driski, se časih ozdravijo, ker jih bolezen sploh ne napade tako hudo. Raztelesenje tako bolnih in podgiblih telet pokaže veliko brezkrvnost, da bi se mislilo, da je živinče poginilo za izkrvavljenjem. Poprej so mislili, da je vzrok tej bolezni napačno krmljenje matere, kar pa ni res, kajti driska vsled slabih krmil je drugačna in navadno ozdravljiva. Da ta bolezen ni v zvezi s krmo, dokazuje tudi to, da se večkrat pokaže koj po rojstvu, predno je mladič sploh kaj vžil. Edino sredstvo proti tej bolezni je, če se mladič obvaruje, da je ne naleze, kar se doseže s tem, da se breja krava uže 4 do 6 tednov pred porodom postavi v drug hlev. Teleta, ki so rojena ob času paše, navadno ne dobe te bolezni, kar tudi dokazuje, da je bolezen v zvezi s hlevom. Na vsak način je vzrok neka kužnina v hlevu, ki pride tudi v maternico breje krave ter se tam živi in razmnožuje. Tudi ni nobene zapreke, da bi kužnina od tam ne prišla v mladičeva prebavila v materinem telesu, zato pa mladič tudi precej oboli, ko pride na svet. Bolezen do sedaj še ni popolnoma preiskana, toliko pa je dognano, da prestavljenje brejih krav ob pravem času v drug

hlev pomaga in da je treba okužen hlev po možnosti dobro razkužiti; pred vsem pa razkužen hlev tako prirediti, da se gnojnica popolnoma odteka.

Gospodarske novice.

* † **Gospod Jarnej Počkaj**, posestnik na Ubeljskem pri Razdrtem ter mnogoleten član naše družbe, je umrl dne 26 aprila t. l. Naj počiva v miru!

* **Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske** bo v četrtek, dne 14. junija t. l. Vabilo je priobčeno med uradnimi vestmi v današnji številki.

* **Pokončevanje hroščev** vrši se to leto po celi deželi z izredno pridnostjo, kar je dokaz, da se naši sicer prav dobri deželni zakoni dajo izvrševati, če vsi poklicani krogi brez izjeme storijo svojo dolžnost. Največ pa pripomore jako rezko postopanje vis. c. kr. deželne vlade, ki jako blagodejno upliva in bo neizmerno koristilo.

* **Modro galico** oddaja družba še vedno po 22 kr. kilogram, in sicer toliko časa, dokler bo kaj zaloge. Opozarjamo vinščake, da si jo pravočasno preskrbijo, kajti cena gre zelo kvišku in bo pri trgovcih prišla precej nad 30 kr., kakor hitro je družba ne bo več imela.

* **Izvirnega švickega bika** (temnosive barve) ima družba še enega, katerega odda po pogojih, kakor so bili navedeni v 5. številki letošnjega „Kmetovalca“. Kdor ga želi kupiti, naj se precej zglašči.

* **Bike sive pasme** bode oddajal vis. deželni odbor prihodnji mesec. Pogoji so označeni v deželnozbornem razglasu med uradnimi vestmi.

* **IV. mednarodno razstavo živine ter strojev, ki so v zvezi z živinorejo in mlekarstvom**, priredi od 6. do 10. septembra t. l. c. kr. kmetijska družba dolnjeavstrijska na Dunaji. Podrobnosti se tudi poizvedo v pisarni naše družbe.

* **Cepilni tečaj na Grmu.** Vsled razpisa vodstva deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu, da se bode v dneh 16., 17. in 18. aprila t. l. vršil cepilen tečaj o lesnem ali suhem cepljenju ameriških trt, prispelo je iz črnomaljskega, metliškega in iz novomeškega okraja nad 70 vinogradnikov-posestnikov. Udeležili so se tega tečaja tudi nekateri gg. župniki in učitelji, da se pouče o pravilnem cepljenju ameriških trt. Silna škoda po trtni uši in peronospori, vedno manjši pridelek vinske letine, vsled tega beda prebivalstva v teh okrajih, vedno večje zanimanje za novo ameriško zasaditev, dober in uspešen vzgled vinorejske šole na Grmu, temeljit, strokovnjaški in zraven tega lahko umljiv pouk, zvezan s praktičnimi poskusi, privabil je toliko udeležencev. Kakor so se ti izrazili, prisvojili so si v tem tečaju toliko znanja, praktične sposobnosti in veselja za novo zasaditev, da bi bilo le želeto, da bi ta pouk prinesel mnogo dobrega uspeha, kar bi se posebno tedaj zgodilo, ako bi se revnejšim vinogradnikom delile podpore za rigolanje in za nakup potrebnih orodij in priprav, kakor se to godi za krški okraj.

* **Novo slovenske cenike kmetijskih strojev** razpošilja ravnokar tvrdka Ig. Heller na Dunaji, II, Praterstrasse 49. — Cenik je jako obsežen in bogato ilustriran ter ima na 149. straneh zaznamovane vse mogoče stroje in orodja za gospodarstvo. Tudi je mnogo novih strojev, ki bodo zanimali naše gospodarje. Pripomniti je, da je cenik skozi in skozi slovensk in jako lično prirejen, zato naj si ga naroči vsak kmetovalec in vinščak; saj ga gori imenovana tvrdka rada pošlje vsakemu brezplačno, kdor piše ponj. Poštenost tvrdke je tako znana, zato ne potrebuje daljših priporočil.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Vabilo gospodom družabnikom c. kr. kmetijske družbe kranjske

na OBČNI ZBOR,

ki bude v četrtek, dne 14. junija 1894. l. ob 1/2 9. uri dopoldne v dvorani mestne hiše v Ljubljani.

VZPORED:

- 1.) Prvomestnik prične zborovanje.
- 2.) Poročilo o delovanju glavnega odbora v l. 1893.
- 3.) Predložitev družbenega računa za leto 1893. in proračuna za leto 1895. (Račun in proračun se dopošljeta gg. družabnikom še o pravem času, razpoložena sta pa v nadroben pregled v pisarni kmetijske družbe.)
- 4.) Volitev enega odbornika v glavni odbor namesto po družbenih pravilih izstopivšega gospoda knezoškofijskega tajnika Josipa Šiške.
- 5.) Poročila in predlogi odborovi
- 6.) Poročila in predlogi podružnic.
- 7.) Nasveti in prosti govori posameznih družabnikov.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 15. maja 1894.

Ivan Murnik s. r.,
predsednik.

Gustav Piro s. r.,
tajnik.

Razglas

članom živinorejcem v Ljubljani in v okolici.

Vsled mnogokrat izražene želje je kmetijska družba v svoji poskusni dvorec na Viči postavila licencevanega bika plemenjaka danes najbolj sloveče simentalke pasme. Ta pasma je izmed največjih, in krave so izvrstne molznice. Bik je lisast, (rumen in bel), primeren za beljanske krave. Dobili smo ga naravnost iz Švice.

Bik se bo spuščal izključno le h kravam, ki so last družbenih članov, in sicer pod nastopnimi pogoji:

1.) Za vsako kravo, ki se žene k biku, je treba dobiti v družbeni pisarni v Ljubljani (Salendrove ulice št. 3, II. nadstropje) nakaznico. Ker opravnik na dvorci ne pozna družbenih članov, mora odbor to predpisati, saj to ne prizadene nikomur sitnosti, če pride pravočasno in prilično v Ljubljano po nakaznico, kajti vsak ve davno naprej, kdaj se ima njegova krava pojati.

2.) Ob prejemu nakaznice se plača 60 kr. pristojbine. — Če se krava ni obrejila je potrebna nova nakaznica in zopetno plačilo pristojbine.

3.) Ker sme bik imeti na leto le 100 krav in ker sme na dan skočiti k večemu dvakrat, in sicer v presledku 4 ur, zato družba ni odgovorna, če kakšna krava kak dan ne pride na vrsto.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 30. aprila 1894.

Vabilo

k odborovi seji podružnice c. kr. kmetijske družbe v Črnomlju, ki bude v nedeljo, dne 20. maja 1894. l. popoldne ob 4. uri v mestni pisarni.

VZPORED:

- 1.) Poročilo o stanju in delovanju podružnice.
- 2.) Predložitev računov.

Založba c. kr. kmetijske družbe kranjske.

- 3.) Posvetovanje o trtnici in prepotrebni drevesnici.
- 4.) Razgovor o splošnem napredku v kmetovanju.
- 5.) Nasveti.

K mnogobrojni vdeležbi vabi vse p. n. gg. člane

ODBOR.

Vabilo

na občni zbor podružnice c. kr. kmetijske družbe kranjske v Novem Mestu, ki bude v ponedeljek, dne 28. maja t. l. ob 2. uri popoldne v mestni dvorani v Novem Mestu.

Vspored zborovanju naznanili bomo pravočasno s posebnimi vabili. Za danes opozarjamo s temi vrsticami vse p. n. udeležence na ta občni zbor ter jih prosimo, da se ga blagovole za gotovo udeležiti, ker sedaj je prava prilika, da se vsakdo lahko zgleda s svojimi predlogi v eni ali drugi zadevi. To javimo zaradi tega, ker se sicer med letom marsikaj želi od posameznih udov, katerih pa k občnemu zboru po navadi ni. Toraj udeležimo se letos zborovanja v prav obilnem številu in pokažimo s tem, da nsm je v resnici mar napredek podružnice.

V Novem Mestu, dne 10. maja 1894.

Rohrman, predstojnik.

Vabilo

na občni zbor podružnice c. kr. kmetijske družbe v II. Bistrici, ki bude v nedeljo, dne 10. junija t. l. popoldne ob 5. uri v šolskem poslopiju.

Trnovo, dne 10. maja 1894.

Ivan Vesel, načelnik.

Št. 4424.

Razglas

o oddaji bikov muricodolske (sive) pasme.

Deželni odbor kranjski odda začetkom meseca junija t. l. nekaj bikov plemenjakov muricodolske (sive) pasme, in sicer v prvi vrsti občinam, in le, če bi se teh ne oglasilo zadostno število, tudi zasebnim živinorejcem.

Prošnje za biko pošljejo naj se do 25. maja t. l. deželnemu odboru kranjskemu v Ljubljani.

Pogoji, pod katerimi se biki oddajo, so:

1.) Bik se mora pravočasno prevzeti na oni postaji, katera bo za to določena.

2.) Pri prevzetju bika mora se zanj plačati polovica nakupnih stroškov.

3.) Prejemnik bika se ima zavezati, da ga bo imel dve leti za pleme in da povrne po 5 gld. za vsak mesec, če bi ga iz kakeršnega koli vzroka, vedno pa z dovoljenjem deželnega odbora pred pretekom dveh let prodal. Nasprotno pa bo deželni odbor dovolil nagrado 20 gld., če se bo bik rabil najmanj 4 mesece čez 2 leti za pleme, za vsak nadaljni mesec pa po 5 gld.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 9. maja 1894.

Listnica uredništva.

J. P. v K. Platno, t. j. tkanino, kakeršno rabijo čebelarji za ravšlje, s katerimi love roje, dobite v vsaki prodajalni z vat-larsko rabo. Te tkanine navadno niso platnene, ampak pavolnate. Če ne dobite pri Vas, v Ljubljani pa prav gotovo.

F. A. v F. Dotična oteklina ni goba, ampak oteklina, ki se pri govedu mnogokrat naredi. Pokličite živinozdravnika, da bo oteklino prerezal, kadar bo godna.

Tisk J. Blasnikovih naslednikov v Ljubljani.